

Uz sākumlapu>Tiesāšanās procedūras>Civillietas>Kuras valsts tiesal ir piekrišana?

Kuras valsts tiesal ir piekrišana?

Spānija

1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā (piemēram, darba strīdu tiesā)?

Spānijā tiesu organizācijas pamatā ir jurisdikcijas vienotības princips. Izņēmumi ir tikai militārā jurisdikcija kara laikā un aplenkuma stāvokļos un Konstitucionālā tiesa (*Tribunal Constitucional*) kā galvenais pamattiesību un pilsonisko brīvību garants, kad tiek iesniegts pieteikums par pamattiesību un brīvību izpildi (*recurso de amparo*).

Tomēr jurisdikcija ir sadalīta starp četrus veidu tiesām, proti, civiltiesām, krimināltiesām, administratīvo strīdus procedūru tiesām un sociālajām tiesām.

Civiltiesu "stūrakmens" ir pirmās instances tiesa (*Juzgado de Primera Instancia*), kas izskata civilstrīdus pirmajā instancē un lietas, kuras nav skaidri piešķirtas citai tiesai. Tāpēc pirmās instances tiesu var raksturot kā vispārējās piekrišanas jeb parasto tiesu.

Civillietu nodaja ietver bāriņtiesas (*Juzgados de Familia*), kas ir pirmās instances tiesas. Vietās, kur ir pieejamas bāriņtiesas (parasti blīvāk apdzīvotos centros), tās atbild par ģimenes tiesību strīdu izskatīšanu saistībā ar laulības atzīšanu par neesošu, laulāto atšķiršanu un laulības šķiršanu, vecāku un bērnu attiecībām un to personu aizsardzību, kurām ir ierobežota tiesībspēja un rīcībspēja. Ja pret vienu no pusēm tiek uzsākts kriminālprocess tiesā, kas izskata vardarbības gadījumus pret sievietēm (*Juzgado de Violencia sobre la Mujer*), šādai tiesai ir arī jurisdikcija attiecībā uz konkrēto civiltiesvedību.

Civillietu nodaja ietver arī specializētās komercietas (*Juzgados de lo Mercantil*) un ES preču zīmju tiesas (*Juzgados de Marca Comunitaria*).

Sociālās tiesas (*Juzgados de lo Social*) atbild par to lietu izskatīšanu, kas saistītas ar darba tiesībām. Tās izskata individuālus strīdus starp darba ņēmējiem un darba devējiem par darba līgumiem, strīdus par koplīgumiem, prasības saistībā ar sociālo nodrošinājumu un pret valsti iesniegtas prasības par tās saistībām atbilstoši darba tiesībām.

Krimināltiesas atbild par krimināllietu izskatīšanu.

Spānijas tiesību raksturīgā iezīme ir tas, ka civiltiesvedību, kas izriet no noziedzīgiem nodarījumiem, var apvienot ar krimināltiesvedību. Šādās lietās krimināltiesā lemj par zaudējumu atlīdzības summu, kas maksājama saistībā ar pārkāpumu. Ja civilprasību neceļ cietusī puse, to ceļ prokurors cietušās puses vārdā, ja vien tā nav skaidri atteikusies no savām tiesībām celt prasību krimināllietā.

Visbeidzot, administratīvo strīdus procedūru tiesas pārrauga publisko iestāžu darbību likumību un izskata pret šādām iestādēm ierosinātas finanšu prasības.

2 Ja lieta ir piekrišana vispārējai tiesai (t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?

Skatīt turpmāk sniegtās atbildes.

2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām (piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?

Spānijā dažādās pirmās instances tiesas netiek nošķirtas pēc tādiem kritērijiem kā prasību summas vai lietu nopietnība, un neviena pirmās instances tiesa neizskata apelācijas pret citu pirmās instances tiesu pieņemtiem nolēmumiem. Civiltiesvedībā apelācijas vienmēr izskata provinču tiesas (*Audiencias Provinciales*).

2.2 Teritoriālā piekrišana (vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa?)

No ģeogrāfiskā viedokļa tiesas Spānijā ir iedalītas municipālajās tiesās, apgabaltiesās, provinču tiesās un autonomo kopienu tiesās. Apgabals ir teritoriāla vienība, kas aptver vienu vai vairākas blakusesošas municipalitātes vienā un tajā pašā provincē. Šis ir vissvarīgākais teritoriālais iedalījums, jo tā ir teritorija, kurā pirmās instances tiesai ir jurisdikcija. (Plašāka informācija atrodama Tieslietu ministrijas tīmekļa vietnē mjusticia.gob.es.)

Var būt vairākas viena un tā paša veida tiesas, ja tas vajadzīgs lietu apjoma dēļ. Pašlaik šāda situācija ir lielākajā daļā pilsētu. Tiesas ir secīgi numurētas atbilstīgi to izveides laikam.

Principā visām tiesām ir vienāda jurisdikcija, un darbs starp tām ir sadalīts atbilstoši iekšējiem valdības piešķiruma noteikumiem. Tomēr dažos apstākļos piešķiruma noteikumus var izmantot, lai piešķirtu atšķirīgu veidu lietas atšķirīgām tiesām vienā un tajā pašā apgabalā.

2.2.1 Teritoriālās piekrišanas pamatnoteikums.

Ja nav vienošanās vai obligātu noteikumu, piemēro pamatnoteikumu, saskaņā ar kuru jurisdikcija ir tā apgabala pirmās instances tiesai, kurā ir atbildētāja domicils vai dzīvesvieta. Ja atbildētāja domicils un dzīvesvieta nav Spānijā, kompetentā tiesa ir tā apgabala pirmās instances tiesa, kurā atbildētājs atrodas vai kurā bijusi viņa pēdējā dzīvesvieta. Ja neviens no šiem kritērijiem nav piemērojams, prasītājs var celt prasību tā apgabala pirmās instances tiesā, kurā atrodas viņa domicils.

Šajā nolūkā:

prasības pret uzņēmumu īpašniekiem un profesionāļiem saistībā ar viņu darījumdarbību vai profesionālo darbību var ierosināt pēc prasītāja izvēles jebkurā no vietām, kurās viņi veic savas darbības;

prasības pret juridiskām personām var ierosināt arī vietā, kur norisinājusies vai jāīsteno situācija vai tiesiskās attiecības, kas ir prasības priekšmets, ar nosacījumu, ka tajā pašā vietā juridiskā persona ir reģistrēta vai tai ir pārstāvis.

2.2.2 ŠT pamatnoteikuma izņēmumi.

2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem) un citu tiesu?

Pašreizējā Spānijas procesuālajā sistēmā nemēdz teritoriālās jurisdikcijas izvēli atstāt prasītāja ziņā. Tas notiek tikai šādos gadījumos:

- prasības par lietu tiesībām uz nekustamo īpašumu — vairākiem vai vienu nekustamā īpašuma objektu, kas atrodas dažādos apgabalos. Šādos gadījumos prasītāji var izvēlēties ierosināt prasību jebkurā no apgabaliem, kam ir jurisdikcija;

- prasības, pieprasot personām, kuras atbild par citas puses aktīvu pārvaldību, uzrādīt un apstiprināt kontus, ja vieta, kur konti jāuzrāda, nav noteikta. Šādos gadījumos prasītāji var izvēlēties starp atbildētāja domicilu un vietu, kur tiek pārvaldīti aktīvi;

- strīdi par mantojumu — prasītāji var izvēlēties starp mirušās personas pēdējā domicila tiesām Spānijā un tiesām, kuru jurisdikcijā atrodas lielākā daļa īpašuma;

- prasības saistībā ar intelektuālo īpašumu — prasītāji var izvēlēties starp vietu, kur noticis pārkāpums, vietu, kur atrodas *prima facie* pierādījumi par pārkāpuma izdarīšanu, un vietu, kur atrodas nelikumīgās kopijas;

- lietas saistībā ar negodīgu konkurenci, ja atbildētāja reģistrācijas vieta, domicils vai dzīvesvieta neatrodas Spānijā. Šādos gadījumos prasītāji var izvēlēties vai nu vietu, kur notikusi negodīga konkurence, vai vietu, kur ir jūtamas tās sekas;
- prasības, kas attiecas tikai uz nepilngadīgo aizgādību, vai prasības par uzturlīdzekļu piedziņu, ko iesniedz viens no vecākiem pret otru vecāku, ja abi vecāki dzīvo dažādos tiesas apgabalos. Šādos gadījumos prasītāji var izvēlēties tiesu, kuras jurisdikcijā ir atbildētāja domicils, vai bērna dzīvesvietas tiesu;
- vispārīgi — prasības, kas saistītas ar individuālu patērētāju vai lietotāju tiesību īstenošanu, pēc patērētāja izvēles var izskatīt tiesa, kuras jurisdikcijā ir patērētāja, lietotāja vai atbildētāja domicils.

2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?

Turpmāk minētajos gadījumos piemēro imperatīvas normas, kas nosaka, ka prasītājam jāvērsas tiesā, kuras jurisdikcijā neatrodas atbildētāja domicils. Šajos gadījumos puses nevar izvēlēties celt prasību konkrētas tiesas jurisdikcijā — ne tieši, ne netieši:

- lietu tiesības vai tiesības saņemt īres maksu par nekustamo īpašumu, kā arī lietas, kas saistītas ar kopīpašumu (*propiedad horizontal*) — jurisdikcija ir tā apgabala tiesām, kurā atrodas īpašums;
- mantojuma lietas — pēc prasītāja izvēles ir piekritīgas vai nu tiesai, kuras jurisdikcijā bijis mirušās personas pēdējais domicils Spānijā, vai tiesai, kuras jurisdikcijā atrodas lielākā daļa nekustamā īpašuma;
- lietas, kas saistītas ar palīdzības sniegšanu personām bez rīcībspējas un tiesībspējas vai šādu personu pārstāvību — izskata attiecīgās personas dzīvesvietas tiesa;
- pamattiesību aizsardzība, vēršoties civiltiesās — šādas lietas izskata prasītāja domicila tiesa vai, ja prasītāja domicils nav Spānijā, tās vietas tiesa, kurā noticis attiecīgo tiesību pārkāpums;
- prasības par zaudējumu atlīdzināšanu saistībā ar mehānisko transportlīdzekļu izmantošanu — jurisdikcija ir tās vietas tiesai, kurā radīti zaudējumi;
- uzņēmuma lēmumu apstrīdēšana — teritoriālo jurisdikciju nosaka, vadoties no vietas, kur ir uzņēmuma juridiskā adrese;
- prasības atzīt, ka konkrēti līguma vispārējie nosacījumi nav daļa no līguma vai ka kāds no līguma noteikumiem nav spēkā — jurisdikcija ir tās vietas tiesai, kur atrodas prasītāja domicils;
- deklaratīvas prasības izbeigt vai atsaukt standartlīgumu nosacījumus, ja atbildētāja reģistrācijas vieta vai domicils nav Spānijā — šādos gadījumos jurisdikcija ir standartlīguma noslēgšanas vietas tiesai;
- prasības izbeigt standartlīgumu nosacījumus, aizstāvēt patērētāju vai lietotāju kolektīvās vai kopīgās intereses, ja atbildētāja reģistrācijas vieta vai domicils nav Spānijā — šādos gadījumos jurisdikcija ir prasītāja domicila tiesai;
- prasības, kurās pieprasa šādu personu saistību izpildi: apdrošināšanas sabiedrība, persona, kura pārdevusi personīgo īpašumu citai personai pa daļām vai finansējusi šāda īpašuma iegādi, persona, kura izteikusi publisku piedāvājumu par personīgo īpašumu vai pakalpojumiem, ko cita persona ir pieņēmusi. Šādos gadījumos jurisdikcija ir tās vietas tiesai, kur atrodas prasītāja domicils;
- trešo personu prasības, ar ko apstrīd īpašuma konfiskāciju — jurisdikcija ir tās vietas tiesai, kur atrodas konfiskāciju pieprasījušās struktūras domicils;
- prasības pieteikumi par laulāto atšķiršanu, laulības atzīšanu par neesošu vai laulības šķiršanu — jurisdikcija ir ģimenes mājokļa atrašanās vietas bāriņtiesai vai, ja bāriņtiesas nav, pirmās instances tiesai. Ja ģimenei nav kopīga mājokļa, jurisdikcija ir tās vietas tiesai, kur atradies pēdējais ģimenes mājoklis, vai otra laulātā dzīvesvietas tiesai. Visos pārējos gadījumos jurisdikcija ir tās vietas tiesai, kur atrodas attiecīgās personas domicils. Ja prasības pieteikumu iesniedz pēc abpusējas vienošanās, jurisdikcija ir tās vietas tiesai kur atradies pēdējais kopīgais mājoklis vai kur atrodas otra laulātā domicils;
- prasības, kas attiecas tikai uz nepilngadīgo aizgādību, vai prasības par uzturlīdzekļu piedziņu, ko ierosina viens no vecākiem pret otru vecāku nepilngadīgo vārdā — šādos gadījumos jurisdikcija ir tās vietas tiesai, kur atradies pēdējais vecāku kopīgais mājoklis. Ja vecāki dzīvo dažādos tiesas apgabalos, prasītājs var izvēlēties starp tiesu, kuras jurisdikcijā ir atbildētāja domicils, un bērna dzīvesvietas tiesu.

2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?

Parasti Spānijā teritoriālo jurisdikciju var mainīt, proti, ka tiesvedības dalībnieki var, paužot brīvu gribu vai klusējot, celt prasības konkrēta apgabala tiesās ar nosacījumu, ka šādām tiesām ir jurisdikcija attiecībā uz prasības priekšmetu.

Prasības celšana, paužot brīvu gribu, ir tad, ja ieinteresētās personas noslēdz skaidru vienošanos, kurā norāda konkrēto apgabalu, kura tiesās tās ceļ prasības.

Prasības celšana klusējot notiek šādos gadījumos:

- prasītāja gadījumā — vēršoties konkrēta apgabala tiesās un ierosinot prasību vai iesniedzot prasības pieteikumu, kas jāiesniedz tiesai, kurai ir jurisdikcija to izskatīt;
- atbildētāja gadījumā — ja atbildētājs ir ieradies klātienē un vēlāk veic jebkādu procesuālu darbību, kas nav prasības pieteikuma iesniegšana noteiktajā termiņā un tiesas jurisdikcijas apstrīdēšana.

Pušu domicila, strīdus priekšmeta atrašanās vietas vai tiesvedības mērķa izmaiņas, kas notiek pēc tiesvedības sākšanas, nemaina jurisdikciju, ko nosaka atkarībā no situācijas, kuru apstiprina tiesvedības sākumā (*Perpetuatio Jurisdictionis*).

Tomēr:

Prasības celšana, paužot brīvu gribu, nav atļauta attiecībā uz standarta formāta līgumiem, līgumiem, kuros vispārējos nosacījumus noteikusi viena no pusēm, un patērētāju/lietotāju līgumiem. Tomēr minētajos gadījumos ir iespējama prasības celšana klusējot.

Nekāda veida prasības celšana nav iespējama, ja tiesību aktos ir paredzētas imperatīvas normas par teritoriālo jurisdikciju.

Nekāda veida prasības celšana nav atļauta paātrinātajā tiesvedībā, maksājuma rīkojuma procedūrās vai parāda piedziņas procedūrās.

3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvērsas?

Specializētās tiesas Spānijā ietver turpmāk uzskaitītās tiesas.

Bāriņtiesas ir pirmās instances tiesas. Vietās, kur ir pieejamas bāriņtiesas (parasti blīvāk apdzīvotos centros), tām ir ekskluzīva jurisdikcija ģimenes lietās.

Konkrētāk, tās izskata lietas, kas attiecas uz:

laulāto atšķiršanu, laulības atzīšanu par neesošu un laulības šķiršanu un

vecāku aizgādības īstenošanu attiecībā uz nepilngadīgajiem.

Noteikumi par teritoriālo jurisdikciju ir tie paši, kurus piemēro pirmās instances tiesām, kas izskata ģimenes tiesību lietas, ja attiecīgajā apgabalā nav specializētās bāriņtiesas.

Sociālās tiesas izskata ar darba tiesībām saistītas prasības. Tās ietver individuālus strīdus starp darba ņēmējiem un darba devējiem par darba līgumiem, strīdus par koplīgumiem, prasības saistībā ar sociālo nodrošinājumu un pret valsti iesniegtas prasības par tās saistībām atbilstoši darba tiesībām.

Vispārējais noteikums paredz, ka teritoriālā jurisdikcija pēc prasītāja izvēles ir tās vietas tiesai, kur darba ņēmējs sniedz pakalpojumus vai kur ir atbildētāja domicils.

Komerctiesas darbojas provinču līmenī, un tajās notiek komerciāla tiesvedība.

Šīs tiesas izskata ar maksātnespēju saistītas lietas, izņemot, ja maksātnespējas procesā ir iesaistīta privātpersona, kas nav uzņēmējs, — šādos gadījumos jurisdikcija ir nespécializētajām pirmās instances tiesām.

Minētās tiesas arī izskata šādas saistītās lietas:

- finanšu civilprasības pret maksātnespējīgas personas aktīviem, izņemot prasības tiesvedībā, kas saistīta ar tiesībspēju un rīcībspēju, izcelšanos, laulību un nepilngadīgajiem;
- korporatīvas prasības par darba līgumu kolektīvu izbeigšanu, grozīšanu vai apturēšanu, ja maksātnespējīgā puse ir darba devējs, vai prasības apturēt vai izbeigt augstākās vadības līgumus;
- jebkāda izpildes prasība vai pagaidu pasākums pret maksātnespējīgās puses aktīviem un ekonomiskajām tiesībām neatkarīgi no tā, kura tiesa izdevusi rīkojumu;
- civiltiesiskās atbildības prasības pret uzņēmumu direktoriem, revidentiem vai likvidatoriem saistībā ar kaitējumu un zaudējumiem, kas radušies maksātnespējīgajai pusei maksātnespējas procedūrā;

- prasības, kas saistītas ar:

negodīgu konkurenci;

intelektuālo īpašumu un reklāmu;

uzņēmējdarbības tiesībām un tiesībām, kas reglamentē kooperatīvās sabiedrības;

vietējiem vai starptautiskiem pārvadājumiem;

jūras tiesībām;

līgumu vispārējiem nosacījumiem;

šķīrējtiesas noteikumu piemērošanu iepriekš uzskaitītajām lietām.

Jurisdikcija uzsākt un izskatīt maksātnespējas procedūras ir tās teritorijas komercietībai, kurā ir parādnieka galveno interešu centrs. Ja parādniekam ir arī domicils Spānijā un ja domicils un galveno interešu centrs atrodas dažādās vietās, pēc kreditora, kurš iesniedzis prasības pieteikumu, izvēles arī parādnieka domicila komercietībai ir kompetenta izskatīt lietu.

Ja parādnieks ir juridiska persona, pieņem, ka tā juridiskā adrese ir tā galveno interešu centrs. Šajā nolūkā juridiskās adreses izmaiņas, kas notiek sešu mēnešu laikā pirms prasības pieteikuma iesniegšanas, ar ko uzsāktā maksātnespējas procedūra, neņem vērā.

Komercietības Alikantē darbojas kā ES preču zīmju tiesas, ja tās īsteno savu ekskluzīvo jurisdikciju pirmajā instancē izskatīt jebkuru lietu, kas tajās ierosināta atbilstoši Padomes 1993. gada 20. decembra Regulai (EK) Nr. 40/94 par Kopienas preču zīmi un Padomes 2001. gada 12. decembra Regulai (EK) Nr. 6/2002 par Kopienas dizainparaugiem.

Īstenojot savu jurisdikciju šajos jautājumos, preču zīmju tiesām ir jurisdikcija visā valsts teritorijā.

Papildus šīm specializētajām tiesām pēc likuma Vispārējā tiesu padome (*Consejo General del Poder Judicial*) var nospriest, ka gadījumos, kad ir vairākas viena veida tiesas, vienai vai vairākām no tām ir ekskluzīva jurisdikcija izskatīt konkrētu kategoriju lietas vai pārraudzīt izpildi attiecīgajā tiesību jomā.

Šīs pilnvaras jau ir īstenotas vairākās vietās, jo īpaši saistībā ar rīcībspēju un piespiedu institucionalizāciju, pamatojoties uz garīgu slimību, kur jurisdikcija nodota pārsvarā bāriņtiesām.

Lapa atjaunināta: 14/06/2021

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.